Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Onderzoek en ontwikkeling
Projectteam nieuw leerplan basisonderwijs

2026-08-27

Bijlage 1 – Domeinen, subdomeinen en clusters

Bijlage bij de visietekst leren leren

Deze bijlage geeft een overzicht van de ordening per leeftijdsgroep binnen de discipline leren leren van het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen*.

Domeinen groeperen doelen die bij hetzelfde onderwerp horen, meer bepaald leerfundamenten, leerstrategieën, leerproces en keuzeproces. Ze brengen brede samenhang aan binnen de discipline leren leren.

Subdomeinen verfijnen deze samenhang binnen een domein door doelen te groeperen rond afgebakende deelonderwerpen, zoals bij leerstrategieën: cognitie, metacognitie, motivatie en organisatie. Ze maken zichtbaar hoe verschillende aspecten van eenzelfde onderwerp zich tot elkaar verhouden.

Clusters brengen binnen een subdomein groepen van doelen samen die verwant zijn met elkaar. Voor leren leren beperken deze clusters zich tot de subdomeinen van het domein leerfundamenten. Voorbeelden van clusters binnen het subdomein cognitieve vaardigheden zijn: objectpermanentie, objectpermanentie/mentale representatie, oorzaak-gevolg en conceptvorming.

De horizontale, verticale en diagonale samenhang tussen doelen, zowel binnen de discipline leren leren als over disciplines heen, zijn geconcretiseerd in de doelensets en leerroutes van het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen*.

In de tabel vind je de volgende afkortingen:

- P: leerplandoel voor het precurriculum (predoel)
- G: gemeenschappelijk leerplandoel voor
  - kleuterklassen: JK (jongste kleuters), K2 en K3
  - leerjaren: L1 tot en met L6
- S: specifiek leerplandoel voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Tabel 1. Domeinen, subdomeinen en clusters binnen de discipline leren leren

Domein	Subdomein	Cluster	P	G									S
				JK	K2	K3	L1	L2	L3	L4	L5	L6	
Leerfundamenten	*Cognitieve vaardigheden*	*Objectpermanentie*	X										X
		Objectpermanentie/mentale representatie	X										X
		Oorzaak-gevolg	X										X
		Conceptvorming	X										
	Flexibiliteit	*Ruimte*	X										X
		Tijd	X										X
		Personen	X										
		Materialen en activiteiten	X										X
		Denken	X										X
	Taakgerichtheid	*Taakbegrip en taakorganisatie*	X										X
		Hulpmiddelen	X										X
Leerstrategieën	Cognitie		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Metacognitie		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Motivatie								X	X	X	X	X
	Organisatie						X	X	X	X	X	X	
Leerproces	Werking brein					X	X	X	X	X	X	X	X
	Cyclisch leerproces					X	X	X	X	X	X	X	
Keuzeproces	Kiezen		X	X	X	X	X	X	X	X			X
	Studiekeuze								X	X	X	X	